

Statenvoorstel nr. PS24-000235

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij	Gedeputeerde(n)
<<besluitdat um>>	2024-008661	R. van Leerzem M.E. Niekoop	T.A. de Bree

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Jaarstukken 2023

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit
- II. Toelichting onderdelen Jaarstukken 2023
- III. Aanpassing looptijd KVO-budgetten
- IV. Prestaties met een onderbesteding van minimaal 25%
- V. GS-reactie op het accountantsrapport

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Provinciale Staten stellen de jaarstukken 2023 vast. In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de begroting 2023 en wordt de financiële positie van de provincie gepresenteerd. De jaarstukken hebben voor een groot deel betrekking op het beleid uit de vorige coalitieperiode.

Het jaarrekeningresultaat 2023 bedraagt € 38,7 miljoen positief. De jaarstukken 2023 zijn te raadplegen via de website voor onze Planning & Controlpublicaties:

<https://destaatvan.overijssel.nl>

Inleiding en probleemstelling

In de PS-vergadering van november 2022 heeft u de begroting 2023 vastgesteld. De begroting bevat de doelen voor 2023 en de uit te voeren activiteiten om die doelen te bereiken. Ook de kosten en opbrengsten van de activiteiten zijn opgenomen in de begroting.

Via de Monitor Overijssel 2023-I en II hebben wij u tussentijds geïnformeerd over de uitvoering van de begroting.

Dit Statenvoorstel gaat over de jaarstukken 2023. In de jaarstukken leggen wij eindverantwoording af over de uitvoering van de begroting in 2023. We beschrijven de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten uit 2023. We geven inzicht in de mate waarin we de voorgenomen activiteiten hebben uitgevoerd. Ook laten we u zien hoeveel kosten we hebben gemaakt en hoeveel opbrengsten er zijn gerealiseerd. We lichten toe tot welk jaarrekeningresultaat dit heeft geleid en hoe we er financieel voorstaan.

Op [Overijssel in Cijfers](#) houden we per kerntaak ongeveer 10 kengetallen continu bij om de huidige "staat van Overijssel" in de kern te vangen. De cijfers zijn niet direct te relateren aan het doelbereik van onze activiteiten in 2023. Wel geven ze een algemeen beeld van de stand van zaken op de belangrijke thema's waar wij via ons beleid aan bijdragen. Jaarlijks bij de Perspectiefnota worden de kengetallen uitgediept in een separate rapportage 'Overijssel ontcijferd'. De cijfers en de rapportage kunnen worden betrokken bij het formuleren van ambities en doelen bij de Perspectiefnota en de Begroting.

De jaarstukken 2023 gaan voor een groot deel over het beleid uit de vorige coalitieperiode.

U vindt de jaarstukken op onze website voor Planning- & Controlpublicaties:

<https://destaatvan.overijssel.nl>

Onder punt 1 van dit Statenvoorstel beschrijven wij uit welke onderdelen de jaarstukken bestaan. Vanaf punt 2 gaan wij in op het financiële deel van de jaarstukken.

1. Jaarstukken

Op de site voor de jaarstukken 2023 zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- Inleidende samenvatting
- Programmaverantwoording / kerntaken
- (Verplichte) paragrafen
- Jaarrekening
- Organisatie
- Rechtmatigheidsverklaring
- Controleverklaring
- Bijlagen

In Bijlage II bij dit Statenvoorstel hebben wij een korte toelichting op deze onderdelen opgenomen.

Wij hebben onze reactie op het accountantsverslag als bijlage bij dit Statenvoorstel gevoegd. Het accountantsverslag zelf vindt u onder de ingekomen stukken voor uw vergadering.

2. Jaarrekening

De jaarrekening vormt een belangrijk onderdeel van de jaarstukken. Een aantal belangrijke financiële aspecten van de jaarrekening wordt hieronder toegelicht.

2a Resultaat 2023

In 2023 hebben wij voor € 548,4 miljoen aan kosten gemaakt. De inkomsten in 2023 bedragen € 606,2 miljoen. Dit leidt tot een positief saldo van € 57,8 miljoen. U ziet dit terug op de site van de jaarstukken.

In aanvulling op deze gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten voegden wij geld toe aan reserves. Dit geld hebben we in latere jaren nodig voor nog te maken kosten en het opvangen van de gevolgen van optredende risico's. En we hebben geld uit de reserves gehaald voor het opvangen van in 2023 gemaakte kosten.

We hebben € 19,1 miljoen meer aan de reserves toegevoegd dan eruit gehaald. Die toevoeging vormt een kostenpost in 2023. Gezamenlijk leiden het saldo van kosten en opbrengsten (€ 57,8 miljoen) en de mutatie op de reserves (-/- € 19,1 miljoen) tot het jaarrekeningresultaat van € 38,7 miljoen.

2b Vergelijking met de begroting 2023

In 2023 hebben wij minder kosten gemaakt dan begroot. En wij hebben meer inkomsten ontvangen dan begroot. Het voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt daardoor € 115,2 miljoen. Van dit voordeel is € 76,5 miljoen ten gunste van de reserves gekomen. We hebben minder geld uit de reserves gehaald omdat we minder kosten hebben gemaakt. De eindstand van alle reserves gezamenlijk is daardoor € 76,5 miljoen hoger dan begroot.

De rest van het voordeel ten opzichte van de begroting (€ 115,2 miljoen -/- € 76,5 miljoen) bedraagt € 38,7 miljoen. Dit is het jaarrekeningresultaat van 2023. Overigens geven wij met de term 'voordeel' duiding aan de cijfermatige uitkomst, het betreft geen politieke weging.

In onderstaande tabel vindt u de cijfermatige opzet voor de berekening van het jaarrekeningresultaat en de vergelijking met de begroting.

Bedragen x € 1,0 miljoen	Begroot	Realisatie	Saldo
Lasten	€ 647,3	€ 548,4	€ 98,9
Baten	€ 589,9	€ 606,2	€ 16,3
Saldo van lasten en baten	€ -57,4	€ 57,8	€ 115,2
Stortingen in reserves	€ 223,4	€ 223,4	€ -
onttrekkingen aan reserves	€ 280,8	€ 204,3	€ -76,5
Bijdrage reserves aan het resultaat	€ 57,4	€ -19,1	€ -76,5
Jaarrekeningresultaat	€ -0,0	€ 38,7	€ 38,7

2c Verklaring van het voordeel ten opzichte van de begroting (€ 115,2 miljoen)

Aan het voordeel van € 115,2 miljoen ten opzichte van de begroting liggen veel verschillende oorzaken ten grondslag. Vanuit de vier grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting wordt de helft van dit verschil verklaard. Dit zijn:

- Voor € 24,1 miljoen hebben wij het budget voor een structurele oplossing voor de PAS-melders niet besteed. Er is nog geen structurele oplossing voor de PAS-melders gevonden.
- Voor € 14,8 miljoen hebben wij subsidies verstrekt waarvan wij de lasten pas in latere jaren verwerken. Het gaat om subsidies hoger dan € 1,5 miljoen, waarvan wij de lasten op basis van financiële regelgeving pas mogen verantwoorden als de bijbehorende prestatie is geleverd. Het gaat hierbij vooral om subsidies voor de aanleg van fietspaden, in het kader van verkeersveiligheid en bereikbaarheid.
- Van het budget voor de Ontwikkelopgave Natura2000 hebben wij € 12,9 miljoen niet besteed. De aanpassing van de waarden van de gronden aan de actuele marktprijzen levert een voordeel op van € 3,6 miljoen. Verder zijn de kosten in 2023 lager omdat wij met de uitvoering van veel externe maatregelen nog niet of later zijn gestart. Dit is het gevolg van procedures bij de Raad van State.
- Van de buffer voor prijsindexeringen resteert € 5,7 miljoen. Via de Begroting 2024 heeft u besloten om uit deze resterende middelen € 5,0 miljoen toe te voegen aan de incidentele buffer in 2024, voor het opvangen van primair inflatie gerelateerde kostenstijgingen op lopende infrastructuurprojecten en de Voorziening beheer en onderhoud.

In onderstaand figuur geven wij de elf grootste oorzaken van het voordeel ten opzichte van de begroting weer. Die worden aangevuld met de verzamelpost 'Overig' ter grootte van € 32,3 miljoen (€ 9,0 miljoen + € 23,3 miljoen). Per oorzaak geven wij aan of het voordeel onderdeel is van het jaarrekeningresultaat, of behoort tot een voordeel op de reserves.

Rekening resultaat €38,7	Saldo baten en lasten €115,2	Voordeel reserves €76,5
-	Aanpak Pasmelders	24,1
6,0	Latere lastneming verstrekte subsidies	8,8
0,4	Nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen	3,5
-	Ontwikkelopgave: vertraging externe maatregelen en lagere afwaardering gronden	12,9
-	Achterblijvende realisatie Europese programma's	3,9
4,2	Personeelsgebonden kosten	-
4,6	Overhead	-
5,7	Buffer prijsindexeringen	-
5,1	Openbaar vervoer, Concessie, haltevoorzieningen, rijksvergoeding indexatie	-
1,9	Provinciefonds	-
1,8	Vrijval lasten eerdere jaren	-
9,0	Overig	23,3
38,7	Totaal	76,5

De volledige specificatie van het resultaat met een toelichting op de afwijkingen hebben wij opgenomen onder het item 'analyse van het resultaat'. Dit item vindt u onder het kopje Jaarrekening, in de menubalk bovenaan de site van de jaarrekening.

3. Aangekondigde onderbesteding

In de brief van de auditcommissie over de Monitor 2023-II is de afspraak opgenomen om bij de jaarrekening een overzicht te verstrekken van posten met een onderbesteding van meer dan 25%. Uit dat overzicht moet ook blijken of de afwijking al is gemeld in de Monitor. Het overzicht is als bijlage III bij dit Statenvoorstel gevoegd.

De onderbesteding op de betreffende prestaties bedraagt in totaal € 88,2 miljoen. Via Monitor 2023-II is hiervan € 41,6 miljoen aangekondigd.

4. Voordelen op structurele begrotingsposten

Net als in voorgaande jaren specificeren we in de jaarrekening voordelen op structurele begrotingsposten, die zich voor minimaal het tweede achtereenvolgende jaar voordoen. Een specificatie van deze posten en de bijbehorende toelichting vindt u onder het item 'analyse van het resultaat'. Dit item vindt u onder het kopje Jaarrekening, in de menubalk bovenaan de site van de jaarrekening.

In 2023 bedragen deze voordelen in totaal € 20,1 miljoen. Van dit bedrag wordt € 8,9 miljoen veroorzaakt door incidentele meevallers. Voor € 11,2 miljoen hebben de meevallers in ieder geval ten dele een structureel karakter. Dit inzicht betrekken wij bij de opstelling van de Perspectiefnota 2025.

5. Resultaatbestemmingen en begrotingswijzigingen

U bepaalt wat er met het jaarrekeningresultaat gebeurt. Dat doet u via de resultaatbestemmingsvoorstellen uit het Statenvoorstel resultaatbestemmingen en begrotingswijzigingen jaarrekening 2023 (PS24-000290). Via dat voorstel besluit u ook over benodigde wijzigingen van de begroting 2024 die voortvloeien uit het in 2023 gerealiseerde voordeel van € 76,5 miljoen op de reserves. Via de voorstellen tot resultaatbestemming en begrotingswijziging wordt € 31,1 miljoen toegevoegd aan de Algemene reserve. De vrije ruimte in de Algemene reserve stijgt dan van €40,9 miljoen naar € 72,0 miljoen.

6. Verlengen looptijd KVO-budgetten

Een groot aantal KVO-budgetten loopt af in 2023. De niet bestede middelen worden toegevoegd aan de Algemene reserve. Voor een aantal budgetten stellen wij u bij deze jaarrekening echter voor om de looptijd te verlengen. Het gaat daarbij om een bedrag van € 12,0 miljoen.

Een specificatie van de voorgestelde looptijdverlengingen vindt u in Bijlage III van dit Statenvoorstel. In die bijlage stellen wij ook looptijdverlengingen voor van twee projecten met een einddatum na 2023.

Voor € 12,9 miljoen is verlenging van de looptijd van budgetten met een einddatum in 2023 niet nodig. Dit bedrag kan vrijvallen. Daarmee wordt de in de begroting 2024 opgenomen taakstelling van € 6,5 miljoen voor vrijval van aflopende KVO-budgetten gerealiseerd. Het meerdere van € 6,4 miljoen maakt deel uit van de toevoeging van € 31,1 miljoen aan de Algemene reserve, die wij noemen onder punt 5 van dit voorstel.

7. Investerings

Onder punt 2 van dit Statenvoorstel hebben wij gerapporteerd over de exploitatielasten en -baten uit de Begroting 2023. Naast deze baten en lasten waren in 2023 investeringen begroot voor een bedrag van € 56,4 miljoen. Hiervan is € 24,8 miljoen gerealiseerd. Het gaat om investeringen in infrastructuur en provinciale gebouwen.

Het niet gerealiseerde bedrag aan investeringen bedraagt € 31,6 miljoen. Enkele belangrijke oorzaken zijn:

- Niet langer benodigd investeringsbudget voor de Vechtdalverbinding. Op dit budget is in 2023 € 9,6 miljoen niet besteed. Van dit budget is € 8,8 miljoen niet benodigd voor de afronding van het project. Het investeringsbudget kan met dit bedrag worden verlaagd.
- Leveringsproblemen voor de dynamische reisinformatiesystemen, waardoor € 4,8 miljoen in 2023 niet tot besteding is gekomen. Dit bedrag hebben wij nodig voor realisatie vanaf 2024.

- De investeringen in het provinciehuis, vooral gericht op het tijds-, omgevings- en plaatsbewust werken zijn voor een groot deel verschoven naar 2024 en 2025. Om die reden is € 4,0 miljoen van het investeringsbudget 2023 niet besteed.
- Voor de vervanging van damwanden bij Kanaal Almelo de Haandrik en de vervanging van kunstwerken zijn in 2023 voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. De uitvoering zelf vindt de komende jaren plaats. Dit heeft in 2023 geleid tot een onderbesteding van € 5,6 miljoen.

In de Paragraaf investeringen hebben wij een specificatie opgenomen van de investeringen uit 2023. Hierin geven wij een toelichting op de afwijkingen van de begroting en doen wij voorstellen over de niet bestede budgetten.

8. Accountantsverslag

De controleverklaring van de accountant ziet dit jaar voor het eerst alleen op de getrouwheid van de jaarstukken. Wij leggen zelf verantwoording af over de rechtmatigheid van ons handelen. Deze verantwoording bestaat uit de rechtmatigheidsverklaring en de toelichting daarop. De verantwoording is opgenomen in een afzonderlijk deel van de Paragraaf bedrijfsvoering.

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring ontvangen. Deze verklaring vindt u op de site voor de jaarstukken.

Het accountantsrapport vindt u onder de ingekomen stukken voor uw vergadering. Onze reactie op dit rapport hebben wij als Bijlage V bij dit Statenvoorstel gevoegd.

9. Conclusie

De jaarrekening 2023 sluit met een positief resultaat van € 38,7 miljoen. Via het afzonderlijke Statenvoorstel over de begrotingswijzigingen en resultaatbestemmingen stijgt de vrije ruimte in de Algemene reserve naar € 72,0 miljoen. Deze vrije ruimte is onderdeel van de integrale afweging bij de perspectiefnota 2025.

Het saldo van baten en lasten ter grootte van € 115,2 miljoen laat zien dat er verbeteringen mogelijk zijn in het scherp begroten en het tijdig informeren over verwachte onderbesteding. De auditcommissie heeft hier ook op gewezen. De opmerking van de auditcommissie heeft geleid tot het overzicht van prestaties met een onderbesteding van meer dan 25%, waarbij wordt aangegeven of deze afwijking al is signaleerd in de Monitor. Het overzicht biedt ook een goede basis voor het monitoren van het begrotingscriterium: blijven wij binnen de door u vastgestelde begroting.

Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, zoals verwoord in het ontwerpbesluit in bijlage 1.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

<<handtekening>>

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg